WIKIPEDIA

Wikang Filipino

Mula sa Wikipediang Tagalog, ang malayang ensiklopedya

Ang artikulong ito ay nangangailangan ng maayos na salin.

Para sa kapatid ng wika kung saan nabibilang ang wikang Filipino, tingnan ang Mga wikang Pilipino.

Ang **wikang Filipino**[2] ay ang pambansang wika at isa sa mga opisyal na wika ng Pilipinas—ang Ingles ang isa pa—ayon sa Saligang Batas ng 1987. Isa itong wikang Awstronesyo at ang *de facto* ("sa katotohanan") na pamantayang bersiyon ng wikang Tagalog, bagaman *de jure* ("sa prinsipyo") itong iba rito. Noong 2007, ang wikang Filipino ay ang unang wika ng 28 milyon na tao[3], o mahigit kumulang isangkatlo ng populasyon ng Pilipinas. 45 milyon naman ang nagsasabing ikalawang wika nila ang wikang Filipino[4]. Ang wikang Filipino ay isa sa mga 185 na wika ng Pilipinas na nasa *Ethnologue*[5]. Ayon sa Komisyon sa Wikang Filipino, ang wikang Filipino ay "ang katutubong wika, pasalita at pasulat, sa Kalakhang Maynila, ang Pambansang Punong Rehiyon, at sa iba pang sentrong urban sa arkipelago, na ginagamit bilang wika ng komunikasyon ng mga etnikong grupo."[6] Ang gustong makamit ng wikang Filipino ay ang pagiging *pluricentric language*, o ang wikang may iba't ibang bersiyon depende sa lugar na kung saan ito'y ginagamit.[7] May mga "lumilitaw na ibang uri ng Filipino na hindi sumusunod sa karaniwang balarila ng Tagalog" sa Davao[8] at Cebu[9], na bumubuo sa tatlong pinakamalaking metropolitanong lugar sa Pilipinas kasama ng Kalakhang Maynila.

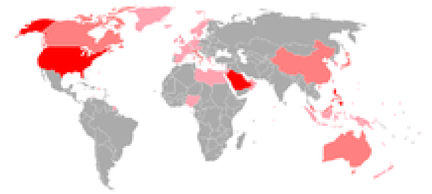
Wikang Filipino	
Sinasalitang katutubo sa	**Mga bansang may mahigit sa 1 milyong manananalita**: Pilipinas at Estados Unidos **Mga bansang may mahigit sa 100 libong mananalita**: Saudi Arabia, Australya, Hapon, Italya, Canada, Malaysia, United Arab Emirates, Singapore, at Tsina (lalo na ang Hong Kong)
Mga katutubong tagapagsalita	Unang wika: Tingnan ang *Tagalog* Ikalawang wika: Mahigit sa 60 milyon Kalahatan: 90 milyon[1] (*nawawalang petsa*)
Pamilyang wika	Austronesyo ▪ Malayo-Polinesyo ▪ Gitnang Pilipinas ▪ Tagalog ▪ **Wikang Filipino**
Sistema ng pagsulat	Latin (kahalawang Filipino)
Opisyal na katayuan	
Opisyal na wika sa	Pilipinas
Pinangangasiwaan (regulado) ng	Komisyon sa Wikang Filipino

Mga nilalaman

Pagsilang at layunin

Mga kodigong pangwika	
ISO 639-1	fp
ISO 639-2	fil
ISO 639-3	fil

Ang isang layunin ng pagkakaroon ng isang wikang pambansa ang pagpapalaganap ng pagkakaisang pambansa, ang pagkakaroon ng heograpiko at pampolitika na pagkakapatiran, at maging ang pagkakaroon ng isang sumasagisag na pambansang wika ng isang bansa. Unang sumibol ang diwa ng pagkakaroon ng isang wikang pambansa sa Pilipinas noong balik-tanawin ni Manuel Quezon noong 1925 ang isang damdamin ng pagkabigo ng pambansang bayaning si Jose Rizal, nang hindi nito magawa ng hulíng makipag-ugnayan sa isang kababayang babae habang nasa isang barko patungong Europa.[2]

Ang mapa na sinasalita sa Tagalog ng mga Pilipino sa buong mundo

Kasaysayan

Noong 13 Nobyembre 1936, inilikha ng unang Pambansang Asemblea ang *Surian ng Wikang Pambansa*, na pinili ang Tagalog bilang batayan ng isang bagong pambansang wika. Naimpluwensiyahan ang pagpili sa Tagalog ng mga sumusunod:[10]

1. Sinasalita ang Tagalog ng napakaraming tao at ito ang wikang pinakanauunawaan sa lahat ng mga rehiyon ng Pilipinas. Papadaliin at pabubutihin nito ang komunikasyon sa mga taumbayan ng kapuluan.
2. Hindi ito nahahati sa mga mas maliliit at hiwa-hiwalay na wika, tulad ng Bisaya.
3. Ang tradisyong pampanitikan nito ang pinakamayaman at ang pinakamaunlad at malawak (sinasalamin ang dyalektong Toskano ng Italyano). Higit na mararaming aklat ang nakasulat sa Tagalog kaysa iba pang mga katutubong wikang Awstronesyo.
4. Ito ang wika ng Maynila, ang kabiserang pampolitika at pang-ekonomiya ng Pilipinas.
5. Ito ang wika ng Himagsikan at ng Katipunan—dalawang mahahalagang pangyayari sa kasaysayan ng Pilipinas.

Noong 1959, nakilala ang wikang ito bilang *Pilipino* upang mahiwalay ang kaugnayan nito sa mga Tagalog. Nagtakda naman ang Saligang Batas ng 1973 ng panibagong pambansang wikang papalit sa Pilipino, isang wikang itinawag nitong *Filipino*. Hindi binanggit sa artikulong tumutukoy, Artikulo XV, Seksiyon 3(2), na Tagalog/Pilipino ang batayan ng Filipino; nanawagan ito sa halip sa Pambansang Asamblea na mag-“*take steps towards the development and formal adoption of a common national language to be known as Filipino*.” Gayundin, nilaktawan ng Artikulo XIV, Seksiyon 6, ng Saligang Batas ng 1987, na ipinagbisa matapos ng pagpapatalsik kay Ferdinand Marcos, ang ano mang pagbabanggit ng Tagalog bilang batayan ng Filipino at mismong ipinagpatuloy na “*as [Filipino] evolves, it shall be further developed and enriched on the basis of* ***existing Philippine and other languages*** (pagbibigay-diin idinagdag).” Tiniyak pa ng isang resolusyon[11] ng 13 Mayo 1992, na ang Filipino “*ang katutubong wika, pasalita at pasulat, sa Metro Manila, ang Pambansang Púnong Rehiyon, at* **sa iba pang sentrong urban** *sa arkipelago, na ginagamit bilang wika ng komunikasyon ng mga etnikong grupo (pagbibigay diin idinagdag).*” Gayumpaman, tulad ng mga Saligang Batas ng 1973 at 1987, hindi nito ginawang kilalanin ang wikang ito bilang Tagalog at, dahil doon, ang Filipino ay, sa teoriya, maaaring maging anumang katutubong wikang Awstronesyo, kasama na ang Sugboanon ayon sa paggamit ng mga taga-Kalakhang Cebu at Davao. Ididineklara ang buwan ng Agosto bilang Buwan ng Wikang Pambansa

Mga naiibang pananaw at panukala

Bagaman naitakda na sa Saligang Batas at mga kaugnay na batas ang sariling katangian ng Filipino, may nananatili pa ring mga alternatibong panukala sa kung ano dapat ang maging katangian ng wikang Filipino. Gayumpaman, nararapat itong maibukod sa mga nagdaraing lamang na, sa kasalukuyan, ang Filipino ay *de*

facto na iisa sa Tagalog at na ang pampublikong paggamit ng Filipino ay sa katotohanan ang paggamit ng Tagalog. Ngunit may pinagkaiba pa din ang Filipino sa Tagalog. Filipino ang kabuuang tawag sa wika ng Pilipinas.

Tingnan din

- Palabaybayan ng Filipino
- Alpabetong Filipino
- Mga wika ng Pilipinas

Mga sanggunian

1. *Resulta mula sa 2000 Census of Population and Housing: Educational Characteristics of the Filipinos* (http://www.census.gov.ph/data/sectordata/sr05153tx.html), National Statistics Office, 18 Marso 2005, nakuha noong 2008-01-21 Unknown parameter `|caption=` ignored (tulong); Italic or bold markup not allowed in: `|publisher=` (tulong)
2. "Filipino language," (http://www.gabbydictionary.com/history.asp) Simborio, Sharen. *History of the Filipino language*, Gabby's Dictionary, Gabby Dictionary.com, nakuha noong 27 Setyembre 2008
3. "Världens 100 största språk 2007" [The World's 100 Largest Languages in 2007],*Nationalencyklopedin* (Nationalencyklopedin), 2007
4. Filipino at Ethnologue (18th ed., 2015)
5. "Philippines" (http://www.ethnologue.com/country/PH). *Ethnologue.*
6. Pineda, Ponciano B.P.; Cubar, Ernesto H.; Buenaobra, Nita P.; Gonzalez, Andrew B.; Hornedo, Florentino H.; Sarile, Angela P.; Sibayan, Bonifacio P. (13 May 1992). "Resolusyon Blg 92-1" [Resolution No. 92-1]. *Commission on the Filipino Language* (in Tagalog). Retrieved 05 April 2015.
7. Commission on the Filipino Language Act 1991 (http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1991/ra_7104_1991.html), Section 2
8. Rubrico, Jessie Grace U. (2012), *Indigenization of Filipino: The Case of the Davao City Variety (http://www.academia.edu/2283970/Indigenization_of_Filipino_The_Case_of_the_Davao_City_Variety)*, Kuala Lumpur, Malaysia: University of Malaya
9. Constantino, Pamela C. (22 August 2000). "Tagalog / Pilipino / Filipino: Do they differ? (http://www.emanila.com/pilipino/various/ntu_tagalog.htm)". Translated by Antonio Senga. Darwin, Northern Territory, Australia: Northern Territory University. Retrieved 07 April 2015.
10. Tagalog 101: *Pilipino: The National Language, A Historical Sketch* (http://www.webcitation.org/query?id=1256463567407402&url=www.geocities.com/Athens/Academy/3727/tagalog2.htm)*, ni Anak ni Filemon, 02 Marso 1998*
11. "Resolusyon Blg. 92–1," (http://wika.pbwiki.com/Resolusyon%20Blg%2092-1) Naglalahad ng Batayang Deskripsiyon ng Filipino, mga nakalagda: Ponciano B. Pineda tagapangulong komisyonerzalez (komisyoner), Florentino H. Hornedo (komisyoner), Angela P. Sarile (komisyoner), Bonifacio P. Sibayan (komisyoner), 13 Mayo 1992

Mga kawing panlabas

- Opisyal na sayt ng Komisyon sa Wikang Filipino (http://www.kwf.gov.ph)
- Bisyon at misyon ng Komisyon sa Wikang Filipino (http://wika.pbwiki.com/Misyon%20at%20Bisyon)
- Komisyon sa Wikang Filipino sa PBwiki (http://wika.pbwiki.com/)

- Filipino Learner’s Home (http://www.tagalog1.com/), *online* na kurso at gramatikang Filipino, at iba pang *resources*
- Syntax der filipinischen Sprache - Palaugnayan ng Wikang Filipino (http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bsz:14-qucosa-127837), 1305 p.
- Isulong Seoph sa Wikang Filipino (http://www.isulongseoph.org/?cat=1)
- Davao dialect backed as RP national language (Manila Times) (http://www.manilatimes.net/national/2005/jan/23/yehey/metro/20050123met1.html)
- The Filipino vs. Tagalog debate: Bisalog (http://salitablog.blogspot.com/2005/01/filipino-vs-tagalog-debate-bisalog.html), mula sa blog ni Chris Sundita
- Gaboy, Luciano L. *Talahuluganang Ingles-Filipino/English-Filipino Dictionary*, Gabby's Dictionary, GabbyDictionary.com.
- Learn Filipino (http://learnfilipino.org/) A website for learning the Tagalog Language and Culture.
- Learn Filipino Chrome Application (https://chrome.google.com/webstore/detail/learn-filipino/onncfmkbehcpdccnpbljdciedebelmap/) A Chrome App for learning the Tagalog Language and Culture.

t · u · b (https://tl.wikipedia.org/w/index.php?title=Padron:Mga_wika_ng_Pilipinas&action=edit)

Mga wika sa Pilipinas

Pambansà	Filipino
Opisyal	Filipino • Ingles
Panrehiyón	Bikol • Hiligaynon • Iloko • Kapampangan • Kinaray-a • Magindanaw • Maranaw • Panggasinan • Sama • Sebwano • Tagalog • Tausug • Waray-Waray • Yakan • Zamboangueño
Awksilyar	Arabe • Hokkien • Kastila
Pamilya ng mga wika	Borneo at Pilipinas • Hilagang Pilipinas • Hilagang Luzon (Bataniko) • Gitnang Luzon • (Sambal) • Gitnang Pilipinas Bikol (Pandalampasigan • Panloob na lupain • Pandan) • Bisaya (Bisakol) • Katimugang Pilipinas (Timog Mindanao)